

let bringe Peder H. Smidts erindringsblade ud til en større kreds, og man kan glæde sig over, at redaktionen har haft held til at få forfatteren til at ændre sin oprindelige beslutning om ikke at ville have erindringerne trykt.

Peder H. Smidt holdt sig i mange situationer tilbage, når han opfordredes til at deltage i større omfang i det nationalpolitiske arbejde. Hans plads var i hjemmet, følte han, og i den kreds, hvor han hørte til. Her øvede han især en indsats for frimeghedskirken.

Smidts erindringer har da deres betydelige interesse derved, at de tegner billedet af en af de mange betydelige sønderjyske personligheder, som uden at gribe afgørende ind i udviklingen var med til, ved at honorere de nærmeste krav, at sikre og udvikle landsdelens danskhed. Smidts påvirkning fra den grundtvigske højskole er åbenbar. Den gennemsyrrer både hans holdning til livets tilskikkelser og selve stilen i hans bog, gennemtrukket som den er med direkte og indirekte citater fra folkehøjskole-sangbogen.

Også det giver bogen værdi. Den tegner omridsene af en mennesketype og et livssyn, som er karakteristisk for en del af den sønderjyske danskhed under fremmedherredømmet og senere. Det sidste må tilføjes, fordi Peder H. Smidt med sin beherskede og kloge kommentar til opgøret med det tyske mindretal efter 1945 og til Sydslesvigsspørgsmålet giver ord til en af konsekvenserne af det livssyn, der hos ham og mange andre formedes i nationalitetskampen.

H. P. Clausen.

Frederik Høyberg: Gennem 80 Ar. Erindringer fra fremmedherredømmet. (Historisk Samfund for Sønderjylland, 1964). 136 s.

I Historisk Samfund for Sønderjyllands serie af små populære levned-

skildringer er udsendt et bind med Frederik Høybergs erindringer. Fr. Høyberg døde, højt bedaget, i 1919, og han havde afsluttet arbejdet med erindringerne allerede i 1912, da han var 80. Det er prisværdigt, at dette manuskript nu er bragt offentligt frem, og fortjenesten herved tilkommer nok fhv. højskoleforstander Hans Lund, der har forsynet bogen med en kort indledning.

Gennem de let læste og ganske upretentiøse erindringer får man et levende og sympatisk indtryk af en sønderjyde, der vel ikke stod i første led i nationalitetskampen, men som alligevel på sin egn øvede indflydelse på det danske kulturelle og økonomiske arbejde.

Høyberg hørte til på vesteregnen. Han var født i Tønder, opvokset i Ribe, og sin manddoms gerning øvede han i Visby sogn, et af de sogne fra det blandede distrikt, som måtte følge resten af Sønderjylland i 1864. Gennem sit slægtskab med den bekendte Knudsen-familie på Trøjborg og Visby Hedegård bragtes han ind i det i både åndelig og materiel henseende så vindskibelige milieu på den egn.

Erindringerne strækker sig fra levende fortællinger om bevægede optog i Ribe under treårskrigen over muntre episoder i Paris, da Høyberg i 1864 var medlem af den nordslesvigske delegation til den franske regering, til indgående skildringer af det folkelige, politiske og økonomiske arbejde, Høyberg virksomt deltog i. Et smukt udtryk for hans rodfæstethed i Vestslesvig er Høybergs gentagne forsvar for Jens Jessen mod de angreb, der rettedes mod ham.

Den lille bog giver et tiltalende billede af Høyberg, og i tilgift får man en mængde oplysninger om det nationale arbejde i egnen mellem Tønder og grænsen mod kongeriget.

H. P. Clausen.